УДК 351.851

О. Л. Дзюбенко,
к. ю. н., доцент, доцент кафедри правознавства,
Київський національний університет культури і мистецтв, Київ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ПОСЛУГ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

O. Dziubenko,
Ph.D in Sciences of Law, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Law,
Kyiv National University of Culture and Arts, Kiev

ACTUAL ISSUES OF STATE REGULATION OF THE MARKET OF HIGHER EDUCATION SERVICES IN UKRAINE

Статтю присвячено дослідженню державного регулювання послуг вищої освіти в Україні як самостійної теоретико-правової категорії. У статті сформульовані авторські визначення понять "державне регулювання", "послуги вищої освіти" та, відповідно, "державне регулювання ринку послуг вищої освіти в Україні". Досліджено систему державного регулювання ринку послуг вищої освіти в Україні.

Узагальнено позиції науковців, які у своїх працях досліджували окремі проблеми державного регулювання ринку послуг вищої освіти. Доведено, що стан державного регулювання ринку послуг вищої освіти на сучасному етапі розвитку України характеризується наявністю великої кількості проблем, які потребують подальшого вирішення.

З'ясовано, що сьогодні в Україні виникла гостра необхідність реформування освіти та запровадження нових шляхів державного впливу на освітні процеси з врахуванням позитивного досвіду реформування державного регулювання вищої освіти в Польщі. Так, запропоновано удосконалити державне регулювання ринку послуг вищої освіти в України через системне застосування правових, економічних, адміністративних та соціальних заходів.

The article is devoted to the study of state regulation of higher education services in Ukraine as an independent theoretical and legal category. The article formulates the author's definition of concepts "state regulation", "higher education services" and, accordingly, "state regulation of the market of higher education services in Ukraine". The system of state regulation of the market of higher education services in Ukraine is explored.

The positions of the scientists, who in their works investigated some problems of the state regulation of the market of services of higher education, were generalized. It is proved that the state of state regulation of the market of services of higher education at the present stage of Ukraine's development is characterized by the presence of a large number of problems that require further resolution.

It is revealed that today in Ukraine there is an urgent need to reform education and introduce new ways of state influence on educational processes taking into account the positive experience of reforming the state regulation of higher education in Poland. Thus, it is proposed to improve the state regulation of the market of higher education services in Ukraine through systematic application of legal, economic, administrative and social measures.

Ключові слова: державне регулювання, державне регулювання ринку послуг вищої освіти в Україні, напрями удосконалення державного регулювання ринку послуг вищої освіти в Україні.

Key words: state regulation, state regulation of the market of higher education services in Ukraine, directions of improvement of the state regulation of the market of higher education services in Ukraine.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Швидкий розвиток суспільних відносин в Україні в цілому та розвиток ринку послуг вищої освіти зокрема актуалізує необхідність дослідження державного регулювання вказаної сфери через призму аналізу поняття та системи державного регулювання ринку послуг вищої освіти в України, стану державного регулювання ринку послуг вищої освіти та, відповідно, запроваджен-

ня концептуально нових та ефективних напрямів удосконалення державного регулювання вищої освіти.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Особливу увагу слід звернути на те, що в науковій літературі ряд вчених досліджували окремі аспекти державного регулювання послуг вищої освіти в Україні, серед них: Г.Г. Война, В. І. Шилова, Н.І. Вєльчева, С.В. Григанська, В.В. Крижко, І.О. Мамаєв, М.М. Дарманський та інші. В.О. Котюк та С. Барабанова, в свою чергу, окрему увагу приділяли дослідженню функцій державного регулювання послуг вищої освіти в Україні. Н.О. Борецька, І.К. Бистряков, Я. Тилах, Н.Г. Типенко, В. Зубко, Ю. Лотман та інші присвячували свої праці пошуку шляхів удосконалення державного регулювання ринку послуг вищої освіти в Україні.

Проте, хоча окремі аспекти державного регулювання ринку послуг вищої освіти в Україні привертали увагу науковців, швидкий розвиток суспільних відносин в Україні потребує пошуку нових напрямів удосконалення державного регулювання ринку послуг вищої освіти в Україні із врахуванням позитивного міжнародного досвіду в цій сфері.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою дослідження є аналіз державного регулювання послуг вищої освіти в Україні як самостійної теоретико-правової категорії, а також розроблення напрямів удосконалення державного регулювання послуг вищої освіти в Україні.

ВИКЛАДЕННЯ ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

У науковій літературі відсутній єдиний підхід до розуміння поняття "державне регулювання". Так, під державним регулюванням розуміють здійснення державою комплексних заходів (організаційних, правових, економічних тощо) у сфері соціальних, економічних, політичних, духовних та інших суспільних процесів з метою їх упорядкування, встановлення загальних правил і норм суспільної поведінки, а також запобігання негативним явищам у суспільстві [1, с. 61].

Водночас в Енциклопедії державного управління державне регулювання визначене як сукупність інструментів, за допомогою яких держава встановлює вимоги до підприємств і громадян, що включає закони, формальні і неформальні розпорядження і допоміжні правила, що встановлюються як державою, так і недержавними організаціями [2, с. 153]. У Словнику термінів і понять з державного управління, державне регулювання визначене як економічний метод державного управління, який є системою типових заходів законодавчого, виконавчого і контрольного характеру, що здійснюється відповідними державними органами та громадськими організаціями з метою стабілізації та пристосування існуючої соціально-економічної системи до постійно змінюваних умов [3, с. 48].

Зазначені визначення дають можливість дійти до висновку, що державне регулювання — це сукупність заходів, за допомогою яких держава регулює суспільні відносин у різних сферах життєдіяльності суспільства, шляхом встановлення єдиних загальнообов'язкових правил та норм суспільної поведінки.

Необхідною складовою функціонування ринку послуг вищої школи є наявність суб'єктів ринкових відносин, які, будучи економічно та юридично незалежними, можуть вступати в рівноправні партнерські відносини з приводу купівлі-продажу освітніх послуг [4, с. 10]. Безсумнівно, виконавцями послуг вищої освіти є вищі навчальні заклади, дефініція яких закріплена в до п. 7 ч. 1 ст. 1 Закону України "Про вищу освіту" [5]. При цьому варто зазначити, що юридична особа (крім наукової установи) набуває статусу вищого навчального закладу з моменту отримання ліцензії на провадження освітньої діяльності (ч. 2 ст. 26 Закону України "Про вищу освіту") [5].

Особливої уваги, в контексті досліджуваної теми, потребує визначення поняття "послуги вищої освіти", під яким варто розуміти регламентовану законодавством України діяльність вищих навчальних закладів, які надають систему знань, умінь і навичок споживачу, з метою задоволення його особистих потреб, суспільства та держави [6, с. 47].

При цьому необхідно звернути увагу і на ознаки послуг вищої освіти. Так, послуги вищої освіти в Україні характеризуються такими ознаками: є нематеріальним благом, яке споживається (реалізується) в процесі його надання та регламентуються законодавством України; надаються вищими навчальними закладами різних форм власності, які створюються виключно з метою їх надання; передбачають активну участь суб'єкта споживання в процесі надання послуги; задовольняють як особисті потреби замовника (розвиток особистості, набуття відповідних знань, умінь, навичок з обраної спеціальності), так і всього суспільства, держави [6, с. 45—46].

Безсумнівно, управління освітою є одним з напрямків діяльності держави. Слушною є позиція Н.І. Вєльчевої, яка зазначає, що проблема регулювання сфери вищої освіти з моменту свого виникнення і по сьогоднішній день цікавить широке коло науковців та спеціалістів-практиків [7].

Так, автори підручника "Реформування освіти в Україні: державно-управлінський аспект" під державним регулюванням освіти розуміють цілеспрямований вплив на систему освіти, що здійснюється переважно шляхом ухвалення законодавчих актів, норм, шляхом установлення упорядкування, удосконалення загальних правил і норм поведінки, що запобігають негативним явищам в освітянському середовищі [8, с. 11].

На думку С.В. Григанської, державним регулюванням системи вищої освіти є система економічних, соціальних, правових, політичних та організаційних форм і методів впливу держави на суб'єктів освітніх процесів, яка створює умови для реалізації ними тих цілей і завдань, які одночасно відповідали б як стратегічним інтересам держави, так і безпосереднім інтересам самих цих суб'єктів [9].

Аналізуючи вказані позиції науковців щодо розуміння ними поняття державного регулювання системи вищої освіти, можна дійти висновку, що вони не є суперечливими, а мають виключно взаємодоповнюючий характер. На підставі проведеного дослідження, можна запропонувати власне авторське визначення поняття

"державного регулювання ринку послуг вищої освіти в Україні". Так, під державним регулюванням ринку послуг вищої освіти в Україні слід розуміти сукупність заходів (правових, економічних, адміністративних, соціальних), за допомогою яких держава регулює взаємовідносини учасників навчального процесу з приводу надання (отримання) послуг вищої освіти, з метою задоволення економічних, культурних та соціальних інтересів учасників навчального процесу, суспільства та держави.

У контексті досліджуваної теми особливу увагу необхідно звернути на систему державного регулювання ринку послуг вищої освіти, без аналізу якої це дослідження не буде повним, оскільки саме наявність елементів системи та їх взаємозв'язок дозволяє в повній мірі розкрити те чи інше явище.

Система управління освітою в Україні має чітко визначену структуру, яка зумовлена адміністративно-територіальним устроєм, поділом влади між державою і місцевим самоврядуванням та специфікою функціонування освітніх закладів [8, с. 13]. Систему управління у сфері вищої освіти, відповідно до ч. 1 ст. 12 Закону України "Про вищу освіту", складають: Кабінет Міністрів України; центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки; галузеві державні органи, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади; органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади; Національна академія наук України та національні галузеві академії наук; засновники вищих навчальних закладів; органи громадського самоврядування у сфері вищої освіти і науки; Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти [5].

Варто відзначити, що основним завданням державного регулювання на ринку послуг вищої освіти є створення належних умов для функціонування вищих навчальних закладів, які безпосередньо надають послуги вищої освіти. Багато хто з фахівців, як сфери освіти, так і сфери управління, теоретики і практики констатують, що концептуальні підходи до управління освітою на сьогоднішній день не відповідають вимогам часу [10, 11].

На нашу думку, дуже правильною є позиція В. Вікторова, який у своєму дослідженні окреслює ті причини, які детермінують проблеми, що мають місце в системі управління вищим навчальним закладом. Так, до таких причин автор відносить: звичка керівництва діяти за традиційними схемами; відсутність необхідних знань і навичок реального управління в умовах ринку; недостатнє фінансування порівняно з потребами; використання застарілих концептуальних підходів до управління закладом освіти як економічним суб'єктом [12, с. 69].

Н. І. Вєльчева, в свою чергу, зазначає, що найбільш характерні риси сформованої системи управління освітою виражаються в наступному: високому ступені бюрократизації як самих закладів освіти, так і державних органів управління освітою; високому рівні формалізму; у стилі керівництва, орієнтованому на вирішення поточних проблем, а не на прийняття стратегічних рішень тощо [13].

Вказані позиції науковців можна систематизувати та в повній мірі окреслити ті проблеми, які сьогодні існують в державному регулювання ринку послуг вищої освіти.

Стан державного регулювання ринку послуг вищої освіти на сучасному етапі розвитку України, на нашу думку, характеризується наявністю таких проблем: вища освіта сьогодні є бізнесом, надання освітніх послуг належить до сфери ринкових відносин, а тому засоби, методи управління освітою та економікою ідентичні; порушення принципу демократизму та колегіальності стосовно прийняття важливих рішень на ринку послуг вищої освіти; управління освітою характеризується високим ступенем бюрократизації та формалізму; навчально-виховний процес у вищих навчальних закладах не завжди відповідає потребам розвитку суспільства в цілому та ринку праці зокрема; через економічні та політичні проблеми, освіта не фінансується належним чином.

Досліджуючи державне регулювання ринку послуг вищої освіти в Україні, варто звернутися до міжнародного досвіду, зокрема до державного регулювання вищої освіти в Польщі. Протягом останнього десятиріччя у ході реформування вищої освіти у Польщі спостерігалися такі суттєві зміни у сфері державного управління освітою: децентралізація і демократизація управління освітою; підвищення автономії вищих навчальних закладів; громадський контроль за рішеннями міністерств, розподілом коштів бюджету, діяльністю вищих навчальних закладів [14]; фінансування вищої освіти за рахунок державного бюджету; висока якість навчання як в державних, так і в приватних вищих навчальних закладах; доступність освітніх послуг для різних верств населення. Крім того, для іноземців, у порівнянні з вишами інших країн, діють різноманітні спрощення, що впливає на вибір ними саме польських вишів; допомога вищих навчальних закладів у працевлаштуванні своїх випускників; визнаність дипломів про отримання вищої освіти в Польщі майже в усьому світі [15, с. 146].

Проведене дослідження стану державного регулювання вищої освіти в Україні та позитивний досвід проведення реформування вищої освіти в Польщі дає підстави стверджувати про необхідність реформування вищої освіти в Україні та запровадження нових шляхів державного впливу на освітні процеси.

Держава може досягти ефективного регулювання ринку послуг вищої освіти в України виключно при системному підході, за рахунок застосування правових, економічних, адміністративних та соціальних заходів.

Правові заходи, безсумнівно, посідають одне з найважливіших місць в державному регулюванні послуг вищої освіти, оскільки знаходять своє вираження через прийняття нормативно-правових актів, які б регулювали належне надання та, відповідно, отримання якісних освітніх послуг в Україні, а також встановлювали відповідальність на невиконання або неналежне виконання учасниками ринку послуг вищої освіти покладених на них законодавством обов'язків.

Економічні заходи, в свою чергу, мають виражатися через: цільове фінансування державних вищих навчальних закладів; податкове регулювання приватних вищих навчальних закладів; забезпечення можливості надання освітніх послуг в умовах вільної конкуренції;

регулювання ціноутворення на ринку товарів і послуг освітніх установ.

Так, завданням держави у регулюванні ринку послуг вищої освіти має бути розширення числа джерел фінансування вищої освіти, за рахунок запровадження платних послуг, які надаються вищими навчальними закладами.

Адміністративні заходи, на нашу думку, мають виражатися через налагоджену організацію діяльності та контролю учасників ринку послуг вищої освіти в Україні, що можна досягти за допомогою таких шляхів: автономія вищих навчальних закладів та вироблення ними власної стратегії розвитку; виключна монополія держави в освіті, виражена у формах ліцензування, атестації та акредитації; контроль за дотриманням вимог законодавства вищими навчальними закладами як під час виконання покладених на них обов'язків, так і у дотриманні процедури ліцензування освітньої діяльності, атестації та акредитації; покладання санкцій на вищі навчальні заклади, які порушили у своїй діяльності норми чинного законодавства.

Враховуючи позитивний досвід Польщі, в України необхідно запровадити, з одного боку — децентралізацію вищої освіти, а з іншого — державно-громадський контроль у системі вищої освіти. При цьому виключне право розробляти та запроваджувати стандарти освіти для кожного факультету й рівня навчання, що залежать від тієї кваліфікації, що повинен одержати випускник вишу, тривалість навчання й час практики, а також вимоги для кожної форми навчання повинне залишатися у Міністерства освіти і науки України, що унеможливить застосування корупційних схем ректорами вищих навчальних закладів України.

Вища освіта покликана, насамперед, задовольняти поточні і перспективні освітні потреби особистості, організацій і суспільства, а тому надзвичайно важливим в державному регулюванні ринку послуг вищої освіти в Україні має бути вироблення та запровадження соціальних заходів, до яких варто віднести: посилення пріоритету та престижу вищої освіти в Україні; агітація у суспільстві до знань та інтелекту; забезпечення можливості отримання вищої освіти дітям із малозабезпечених сімей за рахунок бюджетних коштів; контроль за створенням сприятливих умов для отримання вищої освіти інвалідами (з вадами зору, слуху тощо).

Отже, вдосконалити державне регулювання ринку послуг вищої освіти в Україні можливо виключно через застосування державою комплексної системи правових, економічних, організаційних та соціальних заходів.

ВИСНОВКИ

У статті сформульоване авторське визначення поняття державне регулювання, під яким слід розуміти сукупність заходів, за допомогою яких держава регулює суспільні відносин у різних сферах життєдіяльності суспільства, шляхом встановлення єдиних загальнообов'язкових правил та норм суспільної поведінки.

Водночас досліджено поняття та ознаки послуг вищої освіти, при цьому запропоновано поняття "послуги вищої освіти" розуміти як регламентовану законодавством України діяльність вищих навчальних закладів, які надають систему знань, умінь і навичок споживачу, з метою задоволення його особистих потреб, суспільства та держави.

Досліджено поняття державного регулювання ринку послуг вищої освіти в Україні та запропоновано авторську дефініцію вказаного поняття. Так, під державним регулюванням ринку послуг вищої освіти в Україні слід розуміти сукупність заходів (правових, економічних, адміністративних, соціальних), за допомогою яких держава регулює взаємовідносини учасників навчального процесу з приводу надання (отримання) послуг вищої освіти, з метою задоволення економічних, культурних та соціальних інтересів учасників навчального процесу, суспільства та держави.

Узагальнено позиції науковців, які у своїх працях досліджували окремі проблеми державного регулювання ринку послуг вищої освіти. Доведено, що стан державного регулювання ринку послуг вищої освіти на сучасному етапі розвитку України характеризується наявністю великої кількості проблем, які потребують подальшого вирішення.

З'ясовано, що на сучасному етапі розвитку України виникає гостра необхідність реформування освіти та запровадження нових шляхів державного впливу на освітні процеси з врахуванням позитивного досвіду реформування державного регулювання вищої освіти в Польщі. Так, запропоновано удосконалити державне регулювання ринку послуг вищої освіти в України через системне застосування правових, економічних, адміністративних та соціальних заходів.

Література:

1. Державне управління: Словник-довідник / [уклад.: В.Д. Бакуменко (кер. творч. кол.), Д.О. Безносенко, І.М. Варзар, В.М. Князєв, С.О. Кравченко, Л.Г. Штика]; за заг. ред. В.М. Князєва, В.Д. Бакуменка. — К.: Вид-во УАДУ, 2002. — 228 с.

2. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; наук.-ред. колегія: Ю.В. Ковбасюк (голова) та ін. — К.: НАДУ, 2011.

3. Малиновський В.Я. Словник термінів і понять з державного управління / В.Я. Малиновський; Центр сприяння інституційному розвитку державної служби. — К., 2005. — 255 с.

4. Прокопенко І.Ф. Розвиток і модернізація ринку послуг вищої освіти в Україні / І.Ф. Прокопенко // Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди "Економіка" — 2013. — Вип. 13. — С. 5—14.

5. Закон України "Про вищу освіту" від 01.07.2014 р. № 1556-VII // Голос України. — 2014. — № 148.

6. Дзюбенко О.Л. Поняття та класифікація послуг вищої освіти в Україні / О.Л. Дзюбенко // Науковий вісник публічного та приватного права. — 2017. — № 2. — С. 44—49 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.nvppp.in.ua/vip/2017/2/11.pdf

7. Вєльчева Н.І. Науково-теоретичні основи державного регулювання вищої освіти / Н.І. Вєльчева [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2009-2/doc/1/11.pdf

8. Реформування освіти в Україні: державно-управлінський аспект: навч.-наук. вид. / Н.Г. Протасова,

В.І. Луговий, Ю.О. Молчанова та ін.; за заг. ред. Н.Г. Протасової. — Київ; Львів: НАДУ, 2012. — 456 с

9. Григанська С.В. Державне регулювання системи вищої освіти в Україні [Текст]: автореф. дис. канд. наук з держ. управл.: 25.00.02 / С. В. Григанська. — Запоріжжя, 2008. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://mydisser.com/ua/catalog/view/386/822/17699.html

10. Фініков Т.В. Сучасна вища освіта: світові тенденції і Україна / Т.В. Фініков. — К.: Таксон, 2002. — 176 с.

11. Огаренко В.М. Державне регулювання діяльності вищих навчальних закладів на ринку освітніх послуг: монографія / В.М. Огаренко — К.: Вид-во НАДУ, 2005. — 328 с.

12. Вікторов В. Нові моделі управління освітою / В. Вікторов // Вища освіта України. — 2005. — №2. — С. 66—71.

13. Вєльчева Н.І. Формування нових концептуальних підходів до вищої освіти, як фактор оптимізації державного регулювання освітньої сфери / Н.І. Вєльчева [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.rusnauka.com/27_NNM_2009/Gosupravlenie/51856.doc.htm

14. Бутенко А.І. Проблеми та напрями розвитку підприємництва у сфері освіти / А.І. Бутенко, І.М. Сараєва, А.І. Мергут. — Одеса: Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, 2003. — 270 с.

15. Дзюбенко О.Л. Напрями удосконалення державного регулювання ринку послуг вищої освіти в Україні / О.Л. Дзюбенко // Право та державне управління. — 2017. — № 2 (27). — С. 143—149 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/2_2017/25.pdf

References:

1. Kniazieva, V. M. and Bakumenka, V. D. (2002), Derzhavne upravlinnia: Slovnyk-dovidnyk [Public administration: Dictionary-directory], Vyd-vo UADU, Kyiv, Ukraine.

2. Kovbasiuk, Yu. V. (2011), Entsyklopediia derzhavnoho upravlinnia [Encyclopedia of Public Administration], Nats. akad. derzh. upr. pry Prezydentovi Ukrainy, Kyiv, Ukraine.

3. Malynovs'kyj, V. Ya. (2005), Slovnyk terminiv i poniat' z derzhavnoho upravlinnia [Glossary of Terms and Concepts on Public Administration], Tsentr spryiannia instytutsijnomu rozvytku derzhavnoi sluzhby, Kyiv, Ukraine.

4. Prokopenko, I.F. (2013), "Development and modernization of the market of higher education services in Ukraine", Zbirnyk naukovykh prats' Kharkivs'koho natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni H.S. Skovorody "Ekonomika", vol. 13, pp. 5—14.

5. The Verkhovna Rada of Ukraine (2014), The Law of Ukraine "About Higher Education", available at: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (Accessed 20 May 2018).

6. Dziubenko, O.L. (2017), "Concept and classification of higher education services in Ukraine", Naukovyj visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava, vol. 2, pp. 44—49.

7. Viel'cheva, N.I. "Theoretical and theoretical foundations of state regulation of higher education", available at: http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2009-2/doc/1/11.pdf (Accessed 20 May 2018).

8. Protasova, N. H. Luhovyj, V. I. and Molchanova, Yu. O. (2012), Reformuvannia osvity v Ukraini: derzhavno-upravlins'kyj aspekt [Reform of education in Ukraine: public-management aspect], NADU, Kyiv, L'viv, Ukraine.

9. Hryhans'ka, S.V. (2008), "State Regulation of the Higher Education System in Ukraine", Ph.D. Thesis, Public Administration, Zaporizhzhia, Ukraine, available at: http://mydisser.com/ua/catalog/view/386/822/17699.html (Accessed 18 May 2018).

10. Finikov, T.V. (2002), Suchasna vyscha osvita: svitovi tendentsii i Ukraina [Contemporary Higher Education: World Trends and Ukraine], Takson, Kyiv, Ukraine.

11. Oharenko, V.M. (2005), Derzhavne rehuliuvannia diial'nosti vyschykh navchal'nykh zakladiv na rynku osvitnikh posluh [State regulation of activity of higher educational institutions in the market of educational services], Vyd-vo NADU, Kyiv, Ukraine.

12. Viktorov, V. (2005), "New models of education management", Vyscha osvita Ukrainy, vol. 2, pp. 66—71.

13. Viel'cheva, N.I. "Formation of new conceptual approaches to higher education as a factor of optimization of state regulation of educational sphere", available at: http://www.rusnauka.com/27_NNM_2009/Gosupravlenie/51856.doc.htm (Accessed 21 May 2018).

14. Butenko, A.I. Saraieva, I.M. and Merhut, A.I. (2003), Problemy ta napriamy rozvytku pidpryiemnytstva u sferi osvity [Problems and directions of entrepreneurship development in the field of education], Instytut problem rynku ta ekonomiko-ekolohichnykh doslidzhen' NAN Ukrainy, Odesa, Ukraine.

15. Dziubenko, O.L. (2017), "Areas of improvement of the state regulation of the market of higher education services in Ukraine", Pravo ta derzhavne upravlinnia, vol. 2 (27), pp. 143—149.

Стаття надійшла до редакції 24.05.2018 р.

www. dy.nayka.com.ua

Електронне фахове видання

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
удосконалення та розвиток

Виходить 12 разів на рік

Видання включено до переліку наукових фахових видань України з ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

e-mail: economy_2008@ukr.net
тел.: (044) 223-26-28
(044) 458-10-73